

Stanowisko Związku Przedsiębiorców i Pracodawców w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw

Projekt ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw trafił do Sejmu w dniu 22 października, zaś 26 października 2021 r. został skierowany do I czytania w komisjach. Zakłada on poza zmianami w ustawie o cudzoziemcach również nowelizację ustaw o repatriacji, o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz o opłacie skarbowej. Projekt przewiduje szereg zmian wpływających na sytuacje faktyczną i prawną cudzoziemców, w tym w zakresie uzyskiwania zezwoleń na pracę i procedur z tym związanych. Związek Przedsiębiorców i Pracodawców postanowił przeanalizować proponowane zmiany w celu określenia zasadności ich wprowadzenia. Z naszych obserwacji wynika, że są one z pewnością korzystne i w znacznym stopniu stanowią słuszny krok naprzód w kierunku poprawy sytuacji cudzoziemców na rynku pracy. Wskazujemy jednak, że propozycje są niewystarczające, a w pewnych aspektach zwiększające formalizm i skomplikowanie przepisów dotyczących możliwości wejścia cudzoziemców na polski rynek pracy.

Jedną z istotnych i pożądaných zmian jest rezygnacja z wymogu posiadania przez cudzoziemca stabilnego i regularnego dochodu (przewidzianego dotychczas w art. 114 ust. 1 pkt 2)) oraz miejsca zamieszkania (przewidzianego w art. 114 ust. 2) w procedurze udzielania zezwolenia na pobyt czasowy i pracę. Z pewnością takie rozwiązanie jest dla obcokrajowców dużym ułatwieniem, gdyż w sytuacji, gdy zdecydują się na podjęcie zatrudnienia w naszym kraju nie będą już zmuszeni do legitymowania się tytułem prawnym do zajmowania określonego lokalu, a tym samym zaciągania często długoterminowych zobowiązań. Ponadto pomimo usunięcia wymogu posiadania stabilnego i regularnego dochodu wciąż istnieje zapis z art. 114 ust. 1 pkt 4), który daje gwarancję, że podmiot powierzający cudzoziemcowi wykonywanie pracy zapewni mu wynagrodzenie, które (zgodnie z proponowaną zmianą pkt 5) ustawy o cudzoziemcach) „nie jest niższa niż wysokość minimalnego wynagrodzenia

za pracę niezależnie od wymiaru czasu pracy i rodzaju stosunku prawnego stanowiącego podstawę wykonywania pracy przez cudzoziemca”. Rozwiązanie takie jest spójne systemowo i stanowi uproszczenie względem dotychczasowych zasad.

Kolejne zaproponowane zmiany, które należy ocenić pozytywnie, to istotne udogodnienie w sytuacji zmiany podmiotu powierzającego cudzoziemcy pracę, a także poszerzenie katalogu okoliczności, w przypadku wystąpienia których nie ma potrzeby zmiany pozwolenia na pobyt czasowy i pracę (zmiany przewidziane w art. 119 i 120 ustawy o cudzoziemcach, a także odpowiednie dostosowanie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy). Nowelizacja art. 119 ustawy pozwoli obcokrajowcowi wykonywać pracę na podstawie dotychczasowego pozwolenia w sytuacji zmiany umowy cywilnoprawnej na umowę o pracę, zmiany nazwy stanowiska przy zachowaniu dotychczasowego zakresu obowiązków, czy zwiększenia wymiaru czasu pracy, jeśli wiązać się to będzie z proporcjonalnym wzrostem wynagrodzenia. Natomiast dzięki zmianom przewidzianym w art. 120 ustawy o cudzoziemcach obcokrajowiec pracujący w Polsce w sytuacji zmiany podmiotu powierzającego mu pracę nie będzie musiał jak dotychczas występować o nowe pozwolenie na pracę, gdyż będzie możliwość zmiany już posiadanego.

Bez wątplenia jedną z najistotniejszych zmian jest nowelizacja art. 88z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Zgodnie z nowym brzmieniem ust. 2 pkt 3) powierzenie wykonywania pracy w drodze oświadczenia pracodawcy ma zostać wydłużone z 6 do 24 miesięcy. Jest to bardzo pożądana zmiana, gdyż eliminować będzie niezwykle dużą rotację pracowników związaną z zatrudnieniem obcokrajowców w najprostszej, odformalizowanej i niezwykle popularnej formie, jaką jest oświadczenie o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi. Przyniesie to korzyści zarówno pracodawcom, jak i pracownikom. Pracownicy uzyskają większą stabilność i pewność zatrudnienia w dłuższym okresie. Pozwoli im to z pewnością na większą asymilację i być może skłoni do podjęcia starań o długoterminowy pobyt w naszym kraju. Pracodawcy natomiast nie będą

musieli ponosić zwiększonych kosztów związanych z częstą rotacją pracowników (poszukiwanie pracowników i ich szkolenie do pracy na określonym stanowisku). Otwartym pozostaje natomiast pytanie dotyczące potencjalnych dalszych losów pracownika po upływie 24 miesięcznego okresu zatrudnienia na podstawie oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi. W opinii Związku Przedsiębiorców i Pracodawców powinien istnieć mechanizm umożliwiający w sposób prosty i dogodny dla obcokrajowca uzyskanie zezwolenia na pracę i pobyt w Polsce, bez względu na rodzaj wykonywanej pracy i bez przeprowadzania tak zwanego testu rynku pracy, czyli procedury weryfikacji, czy potrzeby kadrowe pracodawcy mogą być zaspokojone na lokalnym rynku pracy. Procedura ta nie odpowiada potrzebom polskiego współczesnego rynku pracy, który pilnie potrzebuje napływu siły roboczej, pracowników skłonnych do długoterminowego osiedlania się na terytorium kraju, podejmowania zatrudnienia i zakładania rodzin. Jest to niezbędne dla wypełnienia luki pokoleniowej, która z roku na rok nie tylko prowadzi do spowolnienia wzrostu gospodarczego, ale również do obciążenia systemu zabezpieczenia społecznego. Propozycje w tym zakresie Związek Przedsiębiorców i Pracodawców przedstawił w raporcie „Polityka migracyjna Polski – konieczne kierunki zmian”¹. Dotyczą one między innymi wprowadzenia „biało-czerwonej karty”, czyli dokumentu potwierdzającego prawo pobytu i podejmowania zatrudnienia przez obcokrajowca, wydawanego najpierw terminowo na okres nie dłuższy niż 3 lata, a następnie przedłużanego bezterminowo w sytuacji, gdy obcokrajowiec spełni warunki dotyczące np. braku karalności.

Całościowo Związek Przedsiębiorców i Pracodawców pozytywnie ocenia projekt ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach oraz niektórych innych ustaw przedstawiony przez Prezesa Rady Ministrów. Jest to z pewnością krok w dobrym kierunku. Potrzebujemy jednak kompleksowej strategii imigracyjnej uwzględniającej zarówno zmianę modelu imigracji do Polski (z krótkotrwałej i szybko rotującej na osiedleńczą), jak i konieczność zabezpieczenia granic oraz utrzymania kontroli państwa nad dynamiką procesów imigracyjnych. Mając to na uwadze, zasadne byłoby poszerzenie proponowanych zmian również m.in. o łatwą

¹ <https://zpp.net.pl/wp-content/uploads/2021/10/20.10.2021-Raport-ZPP-Polityka-migracyjna-Polski-%E2%80%93-konieczne-kierunki-zmian.pdf>

ścieżkę zmiany oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi w zezwolenie na pracę i pobyt.

